प्राबिधिक सेवा, सिभिल समूह, ९ तह, उप-प्रबन्धक पदको खुल्ला तथा समाबेशी र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ।

भाग १ - लिखित परीक्षा

भाग २ - अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्ग : २०० पूर्णाङ्ग : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण (लिखित परीक्षा)

पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न	अङ्गभार	परीक्षा प्रणाली	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
			संख्या					
प्रथम		(क) प्रशासन,			छोटो उत्तर	१.३ ०		
	प्रशासन,	व्यवस्थापन,				घण्टा		
	व्यवस्थापन,	ञास्त्रशामन	90	१०X४=४०			५०	
	KUKL ₹	V KUKL						४०
	सेवा सम्बन्धि	सम्बन्धि						
		(ख) सेवा	ሂ		लामो उत्तर	१.३०	५०	
		सम्बन्धि		χ Χ ξο = ξο		घण्टा		
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी (प्राविधिक)		8	४ X १५=६०	अनुसन्धानात्मक र			४०
					विश्लेषणात्मक			
			2		विश्लेषणात्मक र	३ घण्टा	900	
				∠ X5∘=8∘	समाधानमूलक			
					उत्तर			

२ द्वितीय चरण (अन्तर्वार्ता)

बिषय	पूर्णाङ्ग	परीक्षा प्रणाली
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	₹0	मौखिक

- १. प्रथम पत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा सेवागत रुपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह लागि संयुक्त रुपमा एउटै प्रश्नपत्रवाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रवाट छुट्टाछुट्टै दिन पिन हुन सक्ने छ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) को परीक्षा समूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रवाट हुनेछ । यसैगरी द्वितीय पत्रको परीक्षा पिन समूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रवाट हुनेछ ।
- २. प्रथम पत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन् ।
- ३. लिखित परीक्षाको माध्यम नेपाली/अंग्रेजी दुबै हुन सक्नेछ ।
- ४. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरु मात्र द्वितिय चरणको अन्तर्वार्तामा सिम्मिलित हुन पाउनेछन् ।
- ५. पाठ्यक्रममा भएका यथासम्भव सबै पाठ्यांशहरुबाट प्रश्न सोधिनेछ ।
- ६. बिस्लेश्नात्मक र समाधान मुलकको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ ।
 - (क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान ।
 - (ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा नीति र कार्यक्रम ।
 - (ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि स्भाव।
 - (घ) चौथो भागमा सुफाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका।
- ७. यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भए तापिन पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगािड (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्कममा परेको सम्भन् पर्दछ ।
- ८. यस भन्दा अगांडि लागु भएको माथि उल्लेखित समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ।
- ९. पाठयक्रम लाग् मिति २०७४ आश्विन ।

प्राबिधिक सेवा, सिभिल समूह, ९ तह, उप-प्रबन्धक पदको खुल्ला तथा समाबेशी र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र खण्ड (क) प्रशासन, व्यवस्थापन र KUKL सम्बन्धि

अंकभार- ५०

१. राज्य र सरकार

2X9 = 90

- १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.२ सार्वजनिक नीति तर्ज्मा, कार्यान्वयन, अनगमन र मूल्यांकन
- 9.३ नेपालको वर्तमान संविधान

२. सार्वजनिक प्रशासन

2x9 = 90

- २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
- २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरु
- २.३ आर्थिक प्रशासन- बजेट तर्ज्मा, कार्यान्वयन, अनगमन र मूल्यांकन

३. व्यवस्थापन

 $2X^{9} = 90$

- ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
- ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्व
- ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली

४. विकासका आयामहरु

१X५ = ५ अंक

- ४.१ विकास प्रशासनको अवधारणा
- ४.२ विकासमा जनसहभागिता
- ४.३ आवधिक योजना
- ४.४ दिगो विकास
- ४.५ विकेन्द्रीकरण
- ४.६ गरीबी निवारण
- ४.७ स्शासन
- ४.८ विकासमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
- ४.९ जनसंख्या र बसाँईसराई

५.लोकतन्त्र र मानव अधिकार

१४५ = ५ अंक

- ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
- ५.२ कान्नी राज्य
- ५.३ मानव अधिकार
- ५.४ लैंगिक सवाल (Gender Issues)
- ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
- ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
- ५.७ नागरिक कर्तव्य

६. नेपाली समाज र यस्को बनोट

१४५ = ५ अंक

६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरुको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र

प्राबिधिक सेवा, सिभिल समूह, ९ तह, उप-प्रबन्धक पदको खुल्ला तथा समाबेशी र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठयक्रम

धार्मिक अवस्था र रहनसहन

- ६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरुको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरु, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरु
- ७. काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेड सम्बन्धी

१X५ = ५ अंक

- ७.१ काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेडको ऐतिहासिक पृष्ठभुमि तथा विद्यमान सांगठनिक संरचना
- ७.२ सार्वजनिक नीजि साभेदारी (Public Private Partnership) को अवधारणा तथा सार्वजनिक नीजि साभेदारी (Public Private Partnership) मा खानेपानी व्यवस्थापन भएका केहि मुलुकहरुको संक्षिप्त जानकारी
- ७.३ खानेपानी महशुल निर्धारण आयोग तथा काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी व्यबस्थापन बोर्ड
- ७.४ आयोजना कार्यान्वयन निर्देशनालय
- ७.५ काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेडका प्रबन्धपत्र
- ७६ काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेडका नियमावली
- ७.७ काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेडका सेयर धनीहरु विचको सम्भौता तथा काठमाडौं उपत्यका खानेपानी लिमिटेड र काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड वीचको Lease Agreement र अनुमितपत्र
- ७.८ काठमाण्डौ उपत्यका भित्रको खानेपानी व्यबस्थापन र चुनौती
- ७.९ कर्मचारी प्रशासन बिनियमावली, २०६४ (संशोधन सहित)
- ७.१० आर्थिक प्रशासन बिनियमावली, २०६४
- ७.११ कम्पनि ऐन, २०६३

प्राबिधिक सेवा, सिभिल समूह, ९ तह, उप-प्रबन्धक पदको खुल्ला तथा समाबेशी र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठयक्रम

प्रथम पत्र खण्ड (ख) तथा द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी

(अङ्गभार - ५० + १०० = १५० अंक)

Section A: (2x15=30)

1. **Concept and Principles.**

1.1. Drinking Water.

- 1.1.1. Present status of Water Supply and Sanitation
- 1.1.2. Current issues and problems of Water Supply in rural and urban
- 1.1.3. Design norms and principles
- 1.1.4. Principles related to unit operation:
 - a) Aeration.
 - b) Flocculation and coagulation.
 - c) Sedimentation process including course material removal.
 - d) Filtration process/Slow sand filtration /Rapid filtration.
 - e) Disinfection process.
 - f) Sludge handling and disposal.

1.2. Municipal Wastewater.

- 1.2.1 Principles related to unit operation: -
 - 1.2.1.1. Physical treatment: Screen /Grit chamber /Gas chamber /Mixing /Sedimentation /Flocculation /Floatation etc.
 - 1.2.1.2. Chemical treatment: Chemical precipitation, Absorption, Ion exchange, Electrolysis etc.
 - 1.2.1.3. Biological treatment: Aerobic and Anaerobic process- Aerated lagoons, Activated sludge, Trickling filters, Oxidation ditches.
 - 1.2.1.4. Sludge treatment: Drying, Dewatering, Filtration, Centrifugation, Chemical conditioning (immobilization), and Incineration

1.3. Industrial Wastewater.

- 1.3.1 Introduction to nature and origin of industrial wastewater and their impacts on aquatic environment, flow characteristic, effluent and stream standards, Waste water treatment processes.
- 1.3.2 Pre and primary treatment: Equalization, Neutralization, Sedimentation oil separation, Filtration etc.
- 1.3.3 Wastewater treatment techniques: Coagulation and precipitation, Biological treatment (aerated lagoons, conventional activated sludge, trickling filters), Absorption, Ion exchange, Chemical oxidation.
- 1.3.4 Tertiary treatment for major polluting industries (tannery, textile, pulp and paper, sugar etc).
- 1.3.5 Sludge treatment, handling and disposal.

Section B:

(1x20, 1x15, 1x10=45)

2. **Design and Treatment:-**

2.1. Design of the system

प्राबिधिक सेवा, सिभिल समूह, ९ तह, उप-प्रबन्धक पदको खुल्ला तथा समाबेशी र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

2.1.1 Drinking Water supply system

- a) Introduction to pollutants (sources, types and effects), sources and characteristics of water, water demand and quantity, estimation of future population, design period.
 - b) Water sources and intakes.
- c) Design of intake structures for rural and urban water supply system.
- d) Pipeline design: design criteria, design of transmission and distribution system (including pipe networks).
 - e) Reservoirs: types, size determination.

2.1.2 Municipal Wastewater system.

- a) Sources and nature of wastewater, effluent characteristics.
- b) Estimation of quantity of sanitary sewage and storm water sewage collection systems, sewers design criteria.
- c) Design of sanitary and storm water sewers and combined sewer systems.
 - d) Sewer Appurtenances: Manholes, Inverted siphons, House connections, Storm water inlets and etc.

2.1.2 <u>Industrial Wastewater system</u>

- 2.1.1.1. Industrial wastewater characteristics.
- 2.1.1.2. Concept of Central effluent treatment plant Advantages and disadvantages.
- 2.1.1.3. Design criteria for Industrial Waste water system.
- 2.1.1.4. Design of Pre and primary treatment facilities: Equalization tank, Neutralization, Sedimentation oil separation, Filtration etc.

2.2 Design of Treatment Facility:-

2.2.1 Drinking Water treatment facility

- a) Design of pre-treatment facility: Intake screen, aeration and etc.
- b) Design of treatment facilities: Sedimentation, Flocculation, Filtration systems and Disinfection.
- c) Advanced treatment: Absorption by activated carbon, ion exchange, multimedia filtration, ultra filtration and reverse osmosis, ozonation, ultra violet disinfection, demineralization, new development in water treatment operation.

2.2.2 Municipal wastewater treatment facility

- a) Design of primary treatment: Screen, grit chamber, primary sedimentation, flow measurement facilities.
- b) Design of secondary treatment: BOD removal, design criteria, activated sludge oxidation ponds /ditches, lagoons, trickling filters, and secondary clarifier.
- c) Need for Tertiary treatment.

2.2.3 <u>Industrial Wastewater treatment facility</u>

- a) Design of Industrial Wastewater treatment facilities: Coagulation and precipitation, Biological treatment (aerated lagoons, conventional activated sludge, trickling filters), Absorption, Ion exchange, Chemical oxidation.
- b) Concept of Central effluent treatment plant Advantages and disadvantages.

प्राबिधिक सेवा, सिभिल समूह, ९ तह, उप-प्रबन्धक पदको खुल्ला तथा समाबेशी र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

2.3 Management and other related aspects:-

- 2.3.1 Drinking Water system and treatment facility
 - a) Pipe materials and related aspects.
 - b) Sludge management, handling and disposal.
 - c) Operation and Maintenance of Water system.
 - d) Legal and Management aspects of Water system.
 - e) Financial aspects: Tariff structure, tariff rates and affordability, System cost recovery. □ Education and training.

2.3.2 Municipal Wastewater system and treatment facility

- a) Sludge management, handling and disposal.
- b) Operation and Maintenance
- c) Legal and Management aspects
- d) Financial aspects: Tariff structure, tariff rates and affordability, System cost recovery.
- e) Education and training.

2.3.3 Industrial Wastewater system and treatment facility

- a) Sludge treatment, handling and disposal
- b) Operation and Maintenance
- c) Legal and Management aspects
- d) Financial aspects
- e) Education and training.

Section C:

(1x20, 1x15, 1x10=45)

Ground Water Development.

- 3.1 Ground water flow.
 - a) Ground water occurrences and prospecting, chemical characteristics and properties of ground water.
 - b) Ground water exploration and Methods of ground water withdrawal.

3.2 Ground water recovery and tubewell design

- 3.2.1 Ground water recovery.
- 3.2.2 Tube well design.

3.3 Ground water quality

- 3.3.1 Ground water treatment (aerator, iron removal plant) requirement based on ground water quality
- 3.3.2 Disinfecting wells and piping
- 3.3.3 Maintaining well yield
- 3.3.4 Sanitary protection for ground water supplies
- 3.3.5 Conservation and utility of ground water

4 Water and Wastewater Quality Issues

- 4.1 **Introduction:** Water resources and ecosystem, water cycle, fresh water and competitive use of water.
- 4.2 **Water pollution**: Types and sources of water pollution, point and non-point pollution sources, effects of pollution (river, lake and reservoir), pollution of ground water.
- 4.3 Water quality and standards for various uses of water.

प्राबिधिक सेवा, सिभिल समूह, ९ तह, उप-प्रबन्धक पदको खुल्ला तथा समाबेशी र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठयक्रम

- 4.4 Sources and nature of Municipal and Industrial Wastewater, required effluent quality and standards.
- 4.5 Municipal and Industrial wastewater quality and standards and its impact on aquatic environment, effluent and stream standards.
- 4.6 **Management:** Strategies for water pollution control, water quality monitoring and surveillance.

5 Environmental Issues.

5.1 Environmental health and sanitation.

- 5.1.1 Introduction: Fundamentals of epidemiology, infectious and non-infectious diseases, infectious disease transmission routes, organic and inorganic contaminants, and health and water quality.
- 5.1.2 Human excreta and its characteristics, pollution caused by excreta, health aspects of water supply and sanitation.
- 5.1.3 Pathogens: Excreted bacteria, helminthes and their control, diseases transmitted by arthropod vectors (mosquito, flies, cockroaches, bugs, lice, etc).
- 5.1.4 Excreta treatment and disposal: Options, On site sanitation system (pit latrines, composting toilets and septic tank), Off site sanitation (septage collection, lagoon, waste stabilization ponds, anaerobic digestion).
 - 5.1.5 Engineering and infectious diseases: Water related, excreta related, refuse related, housing related, diseases; reuse of wastes, watershed reservoir sanitation; engineering control of infectious diseases.

5.2 Environmental impact assessment.

5.2.1 Introduction: Concept of environmental assessment, Initial environmental examination (IEE), Environmental impact assessment (EIA), role of EIA, types of environmental impacts, and EIA principles.

प्राबिधिक सेवा, सिभिल समूह, ९ तह, उप-प्रबन्धक पदको खुल्ला तथा समाबेशी र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

Section D: (3x10=30)

6 खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी

- 6.1 नेपालमा खानेपानी योजनाको बिकास कम, चाल् आबधिक योजनाको नीति तथा कार्यकम
- 6.2 खानेपानी आपूर्ति सम्बन्धि राष्ट्रिय नीति तथा कार्यनीति, २०५४
- 6.3 खानेपानी नियमावली, २०५५
- 6.4 सरसफाई नीति, १९९४ (संसोधन सहित)
- 6.5 खानेपानी तथा सरसफाई सम्वन्धी दीर्घकालिन अबधारणा
- 6.6 खानेपानी तथा सरसफाई आयोजना गैह सरकारी संस्थाहरूको संलग्नता सम्बन्धी नीति, २०५२
- 6.7 खानेपानी गुणस्तर सम्बन्धी चुनौतीहरु
- 6.8 नीजि क्षेत्रको सहभागीताको अवधारणाहरु
- 6.9 मर्मतं संचालन तथा संभार नीति
- 6.10 दिगो विकास लक्ष्य (Sustainable Development Goal), (खानेपानी तथा सरसफाई सम्वन्धित)
- 6.11 नेपालको जल योजना (जल शक्ति आयोग), (खानेपानी तथा सरसफाई सम्विन्धित)

7 बिबिध

- 7.1 मेलम्ची आयोजना
- 7.2 सार्वजनिक निर्माण सम्बन्धि निर्देशिका, २०५८
- 7.3 आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५ र आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४
- 7.4 जग्गा प्रांप्ती ऐन, २०५५/पुनर्वास नीति
- 7.5 नेपाल इन्जिनियरिङ्ग परिषद ऐन, २०५५
- 7.6 विकास समिति ऐन, २०१३
- 7.7 सार्बजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा नियमावली २०६४
- 7.8 जलश्रोत ऐन, २०४९ तथा जलश्रोत नियमावली, २०५०
- 7.9 बाताबरण संरक्षण ऐन २०५३, तथा बाताबरण संरक्षण नियमावली २०५४